*16. Ulusal Eğitim Bilimleri Kongresi, 5-7 Eylül 2007*
*Gaziosmanpaşa Üniversitesi Eğitim Fakültesi Tokat/Türkiye*

GAZİOSMANPAŞA ÜNİVERSİTESİ EĞİTİM FAKÜLTESİ

# XVI. ULUSAL EĞİTİM BİLİMLERİ KONGRESİ

**5-7 Eylül 2007 - Tokat**

# BİLDİRİ ÖZETLERİ

## DÜZENLEME KURULU BAŞKANI

Yrd. Doç. Dr. Ergin ERGİNER

## DÜZENLEME KURULU ÜYELERİ

Doç. Dr. Mustafa BALOĞLU
Yrd. Doç.Dr. Gülşah BAŞOL
Yrd. Doç.Dr. Özlem Yeşim ÖZBEK
Yrd. Doç.Dr. Recep KOÇAK
Yrd. Doç.Dr. Aysun ERGİNER
Yrd. Doç.Dr. Rukiye ŞAHİN

## KONGRE SEKRETERYASI

Öğr. Gör. Fevzi DURSUN
Öğr. Gör. Adem ÇAKIR
Arş. Gör. Gülay BEDİR
Arş. Gör. Zehra Nur ERSÖZLÜ
Arş. Gör. Uğur AKIN
Arş. Gör. Vildan ÇEVİK
Arş. Gör. Fatma MAZMAN
Arş. Gör. Hakan ÖRTEN
Arş. Gör. Esra BALGALMIŞ
Arş. Gör. Salih BARDAKÇI
Arş. Gör. Metin DENİZ
Arş. Gör. Demet ŞAHİN
Arş. Gör. Emel TÜZEL
Arş. Gör. Fatih YAZICI
Arş. Gör. Yaşar ŞİMŞEK
Arş. Gör. A. Özgül İNCE
Arş. Gör. Pınar AKSOY
Arş. Gör. Müge AKÇAKOCA

## KONGRE SANAT DANIŞMANLARI

Doç. Dr. Yusuf HABİBOĞLU
Öğr. Gör. Salih BAYÇU

## İÇİNDEKİLER


SÖZLÜ BİLDİRİLER ..... 1

EĞİTİM PROGRAMLARI VE ÖĞRETİM ..... 2

İlköğretim Hedeflerinin Değerlendirilmesi, Ahmet Çoban-İclal Dağdeviren ..... 3

Matematik Öğretmen Adaylarının Portfolyo Değerlendirme Uygulamasına İlişkin Görüşleri, Osman Birgin ..... 4

Farklı Alanlarda Öğrenim Gören Öğretmen Adaylarının Öğrenme Stillerinin Belirlenmesi ve Karşılaştırılması, Sami Oluk-Esra Sambur-Şule Can ..... 5

Bazı Yükseköğrenim Kurumlarında Öğrenim Gören Öğrencilerin Farklı Öğrenme Stillerine Sahip Olma Düzeyleri, Süleyman Çelenk-Özlem Karakış ..... 6

İlköğretim I.Kademe Sınıf Öğretmenlerinin Yeni Hayat Bilgisi Dersi Öğretim Programı Hakkındaki Görüşleri Üzerine Nitel Bir Çalışma, Özlem Koray-Gülnur Candan Pehlivan ..... 7

Proje Tabanlı Öğrenme Üzerine Uygulamalı Bir Çalışma: Arı Çocuk - Çiçek Okul Projesi, Halil Bolat ..... 8

Köy Enstitülerinde Çocuk Hakları, Mualla Ulusavaş ..... 9

Yapılandırmacı Program Geliştirme Süreçlerinde Eğitim Durumu Düzenleme Öğeleri ve İlkeleri, Salih Uşun ..... 10

Sınıf Öğretmeni Adaylarının "Yaşam Boyu Öğrenme" Kavramına Yükledikleri Anlam(Anadolu Üniversitesi Eğitim Fakültesi Örneği), Derya Atik Kara-Dilruba Kürüm ..... 11

Sosyal Bilgiler Öğretmen Adayları "Yan Alan" Olgusunu Nasıl Algılamaktadır? Ahmet Şimşek- Nuri Baloğlu ..... 12

İngilizce Öğretmenlerinin Çoklu Zeka Kuramına Dayalı Olarak Materyal ve Etkinlik Kullanma Düzeyleri (Malatya Örneği), Sabahattin Arıbaş- Nihat Şad ..... 13

İlköğretim Yeni Öğretim Programlarının Sınıf Öğretmenliği Bölümü Yeni Öğretim Programına Yansımaları, Mehmet Erdoğan- Nida Temiz-Ayşegül Mısırlı- Metin Mısırlı ..... 14

Okul Öncesi Öğretmenleri İle Sınıf Öğretmenlerinin Drama Yöntem Bilgisi ve Uygulanması Hakkındaki Görüşleri, Figen Çam- Esra Özay- Esra Özkan- Esen Taşğın ..... 15

Öğretmen Adaylarının Kuramsal-Tümdengelimsel ve Empirik-Tümevarımsal Düşünme Becerilerinin Karşılaştırılması: Samsun Örneği, Zeki Apaydın, Bahar Yılmaz ..... 16

Özel Öğretim Yöntemleri Dersinde Aktif Öğrenme Yaklaşımının Fen Bilgisi Öğretmenliği Öğrencilerinin Bilimsel İşlem Becerileri ve Bilimin Doğası Anlayışlarına Etkisi, Esra Özkan- Sema Altun ..... 17

Okul Öncesi Öğretmen Adaylarının Bilişötesi Öğrenme Stratejileri, Mustafa Kahyaoğlu- Şerafettin Daban- Mehmet Sevgi ..... 18

2005 İlköğretim 1, 2 ve 3. Sınıflar Hayat Bilgisi Dersi Öğretim Programına İlişkin Öğretmen Görüşleri, Tuğrul Uğur ..... 19

Yeni İlköğretim Programlarındaki "Portfolyo (Ürün) Dosyası" Kavramına İlişkin Metaforlar, Çetin Semerci ..... 20

Üniversite Öğrencilerinin Benlik Saygısı Düzeylerinin Bazı Değişkenler Açısından İncelenmesi, Selahattin Avşaroğlu-Özden Taşğın-Metin Deniz ..... 277
Eğitim Fakültesinde Öğrenim Gören Birinci ve Dördüncü Sınıf Öğrencilerinin Eleştirel Düşünme Durumlarının İncelenmesi, Seda Kirişçioğlu-Erdal Başdaş-Nalan Başöncül ..... 278
Öğretmen Adaylarının Empatik Eğilim ve Saldırganlık Düzeyleri ile Uyum Düzeyleri Arasındaki İlişkiler, Gürhan Can-Ramazan Akdoğan ..... 279
Sınıf Öğretmenlerinin Motivasyonlarını Etkileyen Değişkenler, Hilal Başaran Demir ..... 280
Üniversite Öğrencilerini Sınıf Ortamında Motive Eden Faktörler, Türkan Argon-Erdem Demirsoy ..... 281
Üniversite Öğrencilerinin Yılmazlık Özellikleri İle, Kontrol Odağı, Öğrenilmiş Güçlülük, Umutsuzluk ve Problem Çözme Becerileri Arasındaki İlişkilerin Belirlenmesi, Uğur Gürgân ..... 282
Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulunda Öğrenim Gören Öğretmen Adaylarının Çeşitli Değişkenlere Göre Temel Psikolojik İhtiyaçlarının İncelenmesi, Murat Tekin ..... 283
Üniversite Öğrenclerinin Yaşam Doyumu, Umutsuzluk ve Akademik Başarılarının Problem Çözme Yaklaşımları Açısından İncelenmesi, M. Engin Deniz-Erdal Hamarta-Coşkun Arslan-Fatih Başçiftçi ..... 284
Gençlerin Şiddetin Sebepleri ve Kontrolüne İlişkin Tutum ve İnançları, Rukiye Şahin-Gülay Bedir-Özlem Yeşim Özbek ..... 285
Ortaöğretimde Okulu Bırakma Olgusunu Tetikleyen Yapısal/Çevresel Faktörler, Ahmet Uysal-Yusuf Şahin ..... 286
Şiddet Eğilimi Olan Ergenlerin Duygusal Farkındalıklarının ve Duygularını Yönetebilme Becerilerinin İncelenmesi, Figen Elmacı ..... 287
Lise Öğrencilerinin Okul Çevresindeki İşletmelere Gitme Durumlarına Göre Okula Yabancılaşmaları, Sabahattin Çam-Erhan Çiloğlu ..... 288
İlköğretim 1. Kademe Öğrencilerinin Okul Çantası İle İlgili Görüşleri Üzerine Nitel Bir Araştırma, Nihat Çalışkan-Tuğba Korkmaz- -Engin Karadağ ..... 289
Eğitim Fakültesi 4. Sınıf Öğrencilerinin Şiddete Yönelik Tutumları, Tuğba Konaklı-Ayşe Güneş ..... 290
Pedagojik Eleştiri Örneğiyle Öğretmenin Çocuk Resimlerini Değerlendirmesi, Abdullah Ayaydın ..... 291
Çatışma Çözme Davranışlarını Yordayan Kişilik Özellikleri: Beş Faktör Kişilik Modeline Dayalı Bir Araştırma, Nagihan Oğuz Duran-Özlem Karaırmak ..... 292
Zorunlu Eğitim Çağında Bulunan Kız Çocuklarının Okula Gitmeme Nedenleri (Şırnak İli Örneği), Aysun Gürol-Celalettin Dilli ..... 293
Sosyal Becerileri Geliştirme Eğitiminin Lise 9. Sınıf Öğrencilerinin Yabancılaşma Düzeylerine Etkisi, Ercan Kocayörük ..... 294
Öğretmenlerin Sorumluluk Kazandırmada Kullandıkları Cezaların Öğrenciler Tarafından Algılanması, Filiz Yurtal-Alper Yontar ..... 295
Lise Son Sınıf Öğrencilerinin Öss Başarılarını Etkileyen Zihin Dışı Faktörlerin Çeşitli Değişkenler Açısından İncelenmesi, Subhan Ekşioğlu ..... 296
Sınıf Öğretmenliği ve Sosyal Bilgiler Öğretmenliği Öğrencilerinin Öğretmenlik Mesleğine İlişkin Tutumlarının İncelenmesi, Ümmühan Öner-Özlem Çakar ..... 297

*16. Ulusal Eğitim Bilimleri Kongresi, 5-7 Eylül 2007*
*Gaziosmanpaşa Üniversitesi Eğitim Fakültesi Tokat/Türkiye*

# Öğretmen Adaylarının Empatik Eğilim ve Saldırganlık Düzeyleri ile Uyum Düzeyleri Arasındaki İlişkiler

Gürhan CAN
Ramazan AKDOĞAN
*Anadolu Üniversitesi*

## Özet

Türk okullarındaki eğitim ve öğretim uygulamalarının geleneksel eğitim anlayışının izinden ayrıldığını söyleyebilmek olanaksızdır. Bugün okullarımızdaki eğitim ve öğretim etkinliklerinin büyük ölçüde öğrencilerin entelektüel gelişimleri üzerinde odaklaştığı, buna karşın öğrencilerin kişilik gelişimlerini kolaylaştıracak hizmetlerin ihmal edildiği gözlenmektedir. Eğitim sistemimizin her bireye kendi ilgi ve yetenekleri doğrultusunda bir eğitim hizmeti sunabilecek yeterli bir yapılanmadan yoksun olmasının yanı sıra, toplumda bir meslek edinebilmenin giderek daha da nitelikli eğitimle olanaklı olabileceğine dair bir anlayışın yerleşmiş olması öğretim kurumlarımızı neredeyse salt bireyin entelektüel gelişimiyle sınırlı eğitim uygulamalarına yöneltmektedir. Böylesine bir anlayış içinde, öğretmenlerimiz büyük ölçüde öğrencilerin akademik gelişimleriyle sınırlı olan öğretim etkinlikleri üzerinde yoğunlaşmakta, buna karşın öğrencilerin kişilik gelişimlerinden de sorumlu olduklarını göz ardı edebilmektedirler. Öğretmenlerin kendi olumsuz kişilik özelliklerini öğrencilerine yansıtmaktan kendilerini alıkoyamamaları, öğrencilerin de sağlıklı kişilik özellikleri geliştirebilmelerini olumsuz biçimde etkileyebilmektedir. Bu ümit kırıcı tablo, öğretmen adaylarının kişisel ve sosyal uyum düzeylerinin araştırılarak öğretmen yetiştirme programlarında gerekli önlemlerin alınmasını gündeme getirmektedir. Böyle bir gereklilikten hareket edilerek gerçekleştirilen bu araştırmada, öğretmen adaylarının kişisel ve sosyal uyum düzeyleri, empatik eğilimleri ve saldırganlık düzeyleri arasındaki ilişkiler incelenmiştir. Anadolu Üniversitesi Eğitim Fakültesi'ndeki 340 öğretmen adayından oluşan bir örneklemden elde edilen verilerin toplanmasında, Hacettepe Kişilik Envanteri, Empatik Eğilim Ölçeği ve Saldırganlık Ölçeği kullanılmış, verilerin analizinde ise Pearson Momentler Çarpımı Korelasyon Katsayısı, t-testi ve regresyon analizi tekniklerinden yararlanılmıştır.

Araştırma bulguları, erkek öğrencilerin saldırganlık düzeylerinin kızlara göre, kız öğrencilerin ise empatik eğilim düzeylerinin erkeklere göre anlamlı derecede daha yüksek olduğunu göstermiştir. Öğrencilerin kişisel ve sosyal uyum düzeylerinin cinsiyete göre farklılaşmadığı, empatik eğilim ile kişisel uyum arasında orta düzeyde pozitif bir ilişki olduğu ($r=.41$), saldırganlık ile kişisel uyum arasında ise ters bir ilişki ($r=-.31$) olduğu gözlenmiştir. Öte yandan, saldırganlık ile sosyal uyum arasında ters bir ilişki ($r=-.52$), empatik eğilim ile sosyal uyum arasında ise pozitif bir ilişki ($r=.42$) bulunmuştur. Regresyon analizi sonuçları ise saldırganlık ile empatik eğilimin hem kişisel uyumu hem de sosyal uyumu anlamlı derecede ($p<.0001$) yordadığını göstermiştir.